GÖREV Mİ ANGARYA MI? ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKULDA ANGARYA

ASİYE TOKER GÖKÇE
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

CEM ÖZEN
MEB

ÖZET

Problem durumu ve Amaç: Bu çalışma öğretmenlerin görevleri süresince karşılaştıkları, angarya olarak gördükleri durumları ve bunların öğretmenlere yansımalarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada fenomenolojik desen kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu ortaokullarda görev yapan farklı branş ve yaşlarda toplam 10 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan veri içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve kodlanmıştır.

Bulgular: Veri analizi sonucunda, katılımcıların angarya olarak farklı konuları dile getirdiği görülmüştür. Bu konular; kırtasiyecilik işleri, nöbet, mesai dışı toplantılar, veli görüşmeleri, öğrenci koçluğu ve proje ile etkinlikler biçiminde ortaya çıkmıştır. Veri analizi sonucu, sözü edilen angaryaların farklı yansımaları olduğu anlaşılmıştır. Angaryaların öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne, değersizlik hissinin oluşmasına, hayal kırıklığına, strese, performans düşüklüğüne ve yorgunluğa sebep olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin angarya algısının branşa göre farklılık gösterdiği, ancak her bir branşın kendine göre angarya olarak adlandırabileceği durumlarının mevcut olduğu anlaşılmıştır. Öğretmenler ifade ettikleri angaryalar hakkında genelde olumsuz görüş bildirmişleridir.

İleriye Dönük Araştırma ve Uygulama için Öneriler: Bu çalışma ile özellikle okul yöneticilerinin, belki de "öğretmenin görevi" olduğunu düşündüğü bazı sorumlulukların, öğretmenler tarafından angarya olarak görüldüğünün farkına varacağı varsayılmaktadır. Bu çalışma ileride yapılacak diğer çalışmalara örnek olabilecektir.

Anahtar sözcükler: Angarya, dayatma, öğretmen sorunları, iş yükü, okul yönetimi

Duty or Drudgery? Drudgery at School According to Teacher Views

Abstract

Purpose: The aim of this study is to reveal the situations that teachers encounter during their tasks, which they see as drudgery and their reflections on teachers.

Method: Phenomenological design was used in the study. The study group of this research consists of 10 teachers from different branches and ages working in secondary schools. Semi-structured interview forms were used as data collection tools. The collected data were analyzed and coded by content analysis method.

Findings: According to the analyzed data, different topics were expressed by the participants. These issues are as follows; stationery, meetings, parent meetings, student coaching, and projects and events. As a result of the data analysis, it was found that these situations had different reflection. It was determined that drudgeries caused low motivation, feeling of worthlessness, frustration, stress, poor performance and fatigue on teachers. As a result of the study, it was understood that the drudgeries may be differed according to the branches, but there were cases where each branch could call it a drudgery.

Implications for research and practice: Teachers generally gave negative opinions about these activities. In this study, it is assumed that school administrators may realize some of the responsibilities that they think may be a "teacher's duty'', are seen as drudgery by teachers. This study may serve as an example for other future studies.

Keywords: Drudgery, imposition, teachers' problems, workload, school management

Giriş

Öğretmenlik kendisine yüklenen sorumluluk gereği kutsal bir meslek olarak görülmektedir. Öğretmenliği kutsal yapan özelliklerinden birisi gelecek kuşakların şekillenmesinde büyük rolünün bulunmasıdır. Öğretmen eğitimin temel yapı taşlarından bir tanesi olup eğitim öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı (2016), öğretmeni, öğrencilerin öğretim programları doğrultusunda kazanım ve becerilerini hedefleyen, inceleyerek, araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini amaçlayan etkinlikleri planlayan ve uygulayan kişi olarak tanımlamaktadır. İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği'nde (MEB, 2014) de *"Öğretmen, kendisine verilen sınıfın veya şubenin derslerini, programda belirtilen esaslara göre planlamak, okutmak, bunlarla ilgili uygulama ve deneyleri yapmak, ders dışında okulun eğitim-öğretim ve yönetim*

işlerine etkin bir biçimde katılmak ve bu konularda kanun, yönetmelik ve emirlerde belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür" denilmektedir.

Yukarıdaki tanımlara bakıldığında, öğretmenlerin görevlerinin ve mesleki sorumlulukların açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmadığı görülmektedir. Bu belirsizlik zaman zaman karışıklığa sebep olmaktadır. Bu karışıklığın sonucunda da genelde öğretmenlerde okul müdürünün verdiği bazı görevleri "görevi olmadığı" gerekçesi ile yerine getirmek istememektedir. Diğer yandan, okul yöneticisi, öğretmen tarafından isteksizce karşılanan görevleri "öğretmenin görevi ve sorumluluğu kapsamında" olduğunu düşünerek verebilmektedir. Diğer yandan, öğretmenlerin yönetmeliklerde belirtilen görev ve sorumluluklarını, eğitim öğretim faaliyetleri içinde, yani mesai saatleri içerisinde yerine getirmesi beklenmektedir. Okullarda öğretim faaliyetleri öğretim programı kapsamı içinde belirlenir. Öğretim programı, Varış'ın (akt. Yılmaz, 2009) da belirttiği gibi, belli derslerden oluşan, bazı okullarda uygulamaya ağırlık veren, bilgi ve becerilerin eğitim programlarının amaçları doğrultusunda planlı olarak kazandırılmasına dönük programdır.

Diğer yandan, öğretmenlerin görev ve sorumlulukları her ne kadar öğretim programı içerisinde yer alsa da okuldan okula veya yönetimden yönetime değişiklik gösterebilmektedir. Dolayısı ile öğretmenler, görev tanımlarında yazılanlar ile uygulamada farklılıklar yaşayabilmektedir. Örneğin, yönetmelikte belirtilmemesine rağmen, öğretmenler mesai saatleri içinde ve dışında eğitim-öğretim programı dışında görevlendirilmektedirler. Veli ziyaretleri, öğrenci faaliyet izlemeleri, hafta içi tutulan ikinci nöbet, öğle arasında nöbet tutma, öğrenci koçluğu, kırtasiyecilik işleri, ulusal ve uluslararası projeler, hafta sonu yapılan toplantılar bu tür görevlerden bazılarıdır. Okul yönetimi bu tür görevleri genelde, hemen her yönetmelikte yer alan ve astların yerine getirmekle yükümlü olduğu, "amirlerinin verdiği diğer görevler" kapsamında görmektedir. Bu bağlamda, öğretmenler okulda kendilerine yönetim tarafından verilen ve görevi ve sorumluluğu kapsamında görmediği görevleri iş yükünü artıran görevler olarak görmektedir. Bu tür görevlerin bazıları gönüllülük esasına dayanmasına rağmen, öğretmene genelde bilgisi veya isteği dışında verildiğinden, öğretmen bunların "dayatma" olduğuna inanmaktadır. Öğretmenlerce dayatma olarak görülen görevler, zaman zaman onların akademik uzmanlıkları kapsamında olmamaktadır. Böyle bir durumda verilen görevi dayatma olarak gören öğretmen, bu durumu kendini geliştirme fırsatı olarak değerlendiremeyecektir. Dolayısıyla, öğretmen kendini geliştirme fırsatlarını değerlendiremeyecek, öğrenen okul gerçekleşemeyecektir.

Kendini yenileme veya gelişme fırsatlarını değerlendiremeyen öğretmenler, zaman zaman aşırı baskı ve artan iş yükünden şikâyet etmekte; bu iş yükünün ele alınıp çözüme kavuşturulmasını beklemektedirler. Eğitim sendikaları öğretmenlerin mesai dışında yerine getirmesi beklenen ve yönetmelikte açıkça belirtilmemiş görevlere yönelik eylem kararları almıştır. Ancak bu tür kararlar, uygulama aşamasında okul yönetimince tepki görmektedir.

Öğretmenlere ek iş yükü getiren bu uygulamalar sendikalar tarafından ''angarya'' olarak adlandırılmaktadır. Türk Eğitim Sen aldığı eylem kararında öğretmenin mesaisi ders saatleri ile sınırlı olup bunun dışında verilen görevlerin gönüllülük esasına dayanması gerektiği aksi takdirde angarya olacağını vurgulamıştır (Geylan, 2018). Angarya Türk Dil Kurumu (2004) tarafından bir kimseye veya bir topluluğa zorla, ücret vermeden yaptırılan iş, yüklenti olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca Anayasa'nın 18. maddesinde *''hiç kimse zorla çalıştırılamaz", "angarya yasaktır"* şeklinde kesin bir hüküm de bulunmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlere yüklenen ve kendilerince angarya olarak görülen bu ek görevler, öncelikle Anayasa'nın ilgili maddesine aykırıdır. Yukarıda değinildiği gibi, kendini geliştirme fırsatı olarak değerlendirilmeyen görevler, artı iş yükü olarak öğretmenin karşısına çıktığında, bir de bu iş yükünün dağılımında düzensizlikler olduğunda öğretmenler olumsuz duygular yaşamaktadır. Bu angaryalar öğretmenlerde strese sebep olabilmektedir. Öğretmenlerde görülen aşırı stresin öğretmenlerin performanslarına etkisinin eksi yönde olması kaçınılmazdır. Baysal'ın (1995) da belirttiği gibi, öğretmenlerin stres yüzünden performansı düşmekte, meslekten çıkmak veya her fırsatta kaçmak istemektedir.

Türkiye'de öğretmenlerin angarya kabul ettikleri aşırı iş yükünün diğer ülkelerde de sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Örneğin, İngiltere'de bir sendika tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin haftada minimum 16 saat, mesai dışında, okul işleri için çalıştıkları belirtilmiştir. Öğretmenler bu ekstra çalışmalar için ek bir ücret almamaktadırlar. Ayrıca mesai dışı yapılan çalışmaların çoğunun gereksiz, etkisiz ve öğrenci başarısına etkisi olmayan kırtasiyecilik işleri olduğu vurgulanmıştır (**Courtney**, 2018). İngiltere'de yapılan başka bir araştırmada ise öğretmenlerin sadece %10'u aşırı iş yükünün yönetilebilir olduğunu belirtmektedir (Curtis, 2018).

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin okullarda angarya algısını ortaya koymaktır. Çalışmada "öğretmenlerin okullarda kendilerinden beklenen ve angarya olarak algıladıkları görevler ile bu görevleri yerine getirmek zorunda olmaya ilişkin görüşü nedir?" temel sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, bu çalışma, öncelikle öğretmenlerin kendilerinden beklenen ve angarya olarak algıladıkları görevleri belirlemeyi, sonra da bu angaryaların öğretmenlerin performansını nasıl etkilediğini ortaya koymaya çalışacaktır. Bu araştırma kapsamında aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1- Öğretmenlerin algılarına göre, okullarda kendilerinden beklenen ve angarya olduğunu düşündüğü işler/görevler nelerdir?

2- Öğretmenlerin bu angarya işlere/görevlere yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre nitel araştırma yöntemi katılımcıların belli bir duruma yönelik görüş ve algılarının doğal ortamda ayrıntılı bir biçimde incelendiği ve bunların bütüncül bir biçimde sunulduğu bir araştırma yöntemidir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemini kullanılarak öğretmenlerin karşılaştıkları angaryalara ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kocaeli ilinde bulunan ortaokullarda çalışan, farklı branşlardan öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışma grubu kolay ulaşılabilirliğe göre seçilmiştir. Aynı kademede görev yapan toplam 10 öğretmen ile görüşülmüştür. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1
Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

No	Brans	Cinsiyet	Yas	Kıdem
Ö1	Rehberlik	Kadın	36	12
Ö2	Rehberlik	Erkek	35	10
Ö3	Matematik	Kadın	32	8
Ö4	Matematik	Erkek	31	6
Ö5	İngilizce	Kadın	34	10
Ö6	İngilizce	Erkek	31	7
Ö7	Türkçe	Kadın	33	8
Ö8	Türkçe	Erkek	35	10
Ö9	Fen bilimleri	Kadın	39	14
Ö10	Fen bilimleri	Erkek	31	8

Tablo 1'de görüldüğü gibi, katılımcıların yarısı kadın ve diğer yarısı erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların tümü 30-40 yaş aralığındadır. Bununla birlikte katılımcıların yarısı 10 yıldan az kıdeme sahiptir.

Verinin Toplanması

Araştırma için gereken veri yarı yapılandırılmış görüşme ile elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme nitel bir veri toplama yöntemidir. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre yarı yapılandırılmış görüşmeler sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması nedeniyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir. Görüşmeler sırasında katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilecektir. Öğretmenlerin görüşleri Ö1, Ö2 şeklinde kodlanmıştır. Güvenirliği artırmak için katılımcıların verdiği cevaplardan doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

Veri Analizi

Elde edilen verinin analizi içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda cevaplar benzerliklerine göre gruplandırılarak kodlama yapılırken bu yanıtlara katılan birey sayısı da belirlenmiştir. Analizin güvenirliği için her aşamada iki araştırmacının ayrı ayrı buldukları kodlar ve kodlarla ortaya çıkan başlıklar karşılaştırılarak tutarlılığa özen gösterilmiştir. İlgisiz ifadeler ve bir başlık altında toplanamayan yanıtlar analizden çıkarılmıştır. Katılımcılardan doğrudan alıntılar için, katılımcılara birer numara verilmiş, alıntının kimden yapıldığını belirtmek için kısaltmalar kullanılmıştır.

Bulgular

Katılımcıların, araştırmanın birinci sorusu olan, "okullarda kendilerinden beklenen ve angarya olduğunu düşündüğü işler/görevler nelerdir?" sorusuna verdikleri cevaplar *Şekil 1*'de yer almaktadır.



Şekil 1. Öğretmenlere yüklenen angarya işler

Şekil 1'de görüldüğü gibi, katılımcıların okullarda kendilerinden beklenen ve angarya olarak algıladığı görevler kırtasiyecilik işleri, nöbet, mesai dışı toplantılar, veli görüşmeleri, öğrenci koçluğu ve proje ve etkinliklerdir. Katılımcılar bu görevlerin meslek tanımlarında olmadığını ve bazılarının gönüllük gerektiren işler olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin belirtmiş olduğu angarya işlere ilişkin görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

''Kırtasiyecilik ve evrak işleri en büyük angaryalardan. Uzay çağında yaşıyoruz hala zümre tutanağı, veli toplantı tutanağı hazırlıyoruz. Hiç biri de değerlendirmeye alınmıyor''(Ö3).

"Sürekli istenen kırtasiyecilik işleri. Teknoloji çağında yaşıyoruz ama hala tonlarca kağıdı boşa harcıyoruz. Diğer bir sorun ise nöbetler. Öğle arası tutulan nöbetler. Herkesin dinlendiği vakitlerde bizden beklenen bu angarya. Karşılığında ek ders ödendiği için kimsenin sesi dahi çıkmıyor''(Ö10)

"Nöbet görevi karşılığında bir ücret ödeniyor fakat bu nöbet günlerinde hiçbir ihtiyacımızı karşılayamıyoruz''(Ö9).

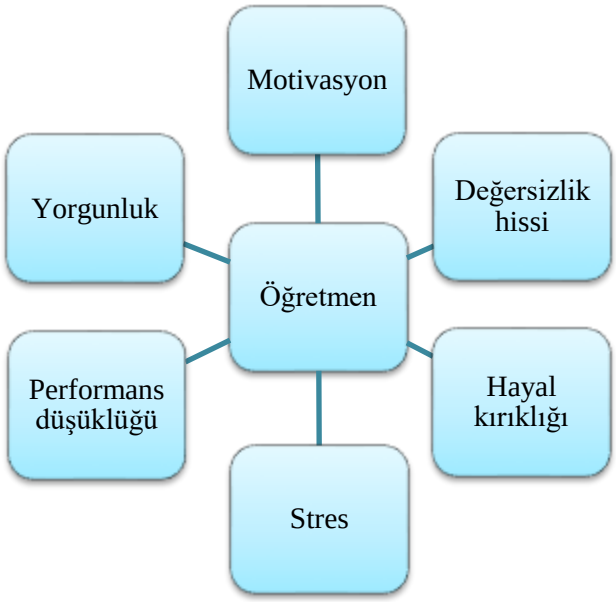
"Herkes gibi bize de dayatılan hafta sonu toplantıları, ders saatlerine konulan seminerler ve hizmet içi eğitimler, son anda bildirilen resmi yazılar''(Ö6).

''Örneğin bir okul idarecisi hafta sonlarına toplantılar ekleyebiliyor. Bir başkası öğrenci koçluğu kapsamında sözde gönüllülüğe dayanan sorumluluklar yükleyebiliyor'' (Ö8)

"Belirtilen zamanlar dışında okula gelen velilerin müsait olup olmadığımızı bile sormadan bizle görüşmeleri ve okulun bazı ihtiyaçları için öğrencilerden ve velilerden para toplamak zorunda olmamız''(Ö4)

"Bazı proje faaliyetlerine katılmamız bizlere motivasyon sağlıyor ama işin tamamı bizlere yüklendiği zaman angaryaya dönüşüyor. Çünkü projeyi öğrencini geliştirmesi beklenirken bütün sorumluluğu ve öğrencinin yapması gerekenleri de bizler yapmak zorunda kalıyoruz''(Ö9)

Araştırmanın ikinci sorusunda öğretmenlerin dile getirdikleri angarya işlere/görevlere ilişkin görüşleri sorgulanmıştır. Veri analizi sonunda, angaryaların öğretmenleri farklı biçimlerde etkilediği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların angarya işlere yönelik görüşleri *Şekil 2*'de yer almaktadır.



Şekil 2. Angarya işlere yönelik öğretmen görüşleri

Şekil 2'de görüldüğü gibi, angaryalar öğretmenlerde motivasyon düşüklüğüne, değersizlik hissinin ortaya çıkmasına, hayal kırıklığına, strese, performans düşüklüğüne ve yorgunluğa sebep olmaktadır. Öğretmenler, mesai dışı toplantıların motivasyon düşüklüğüne sebep olduğunu vurgulamışlardır. Analiz sonucunda, kırtasiyecilik ve evrak işlerinin katılımcılarda değersizlik hissinin oluşmasına neden olduğu anlaşılmıştır. Katılımcılar, öğle arasında ve haftada ikinci kez tutuklan nöbetlerin kendilerini aşırı yorduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, plansız yapılan veli görüşmeleri ve velilerden istenen bazı evraklar öğretmenlerde performans düşüklüğüne sebep olmaktadır. Proje ve etkinlik faaliyetleri öğretmenlerde strese sebep olmaktadır. Son olarak öğrenci koçluğu ve buna benzer gönüllülük esasına dayanan uygulamalar zorunlu tutulduğunda, öğretmenlerde hayal kırıklığı oluşmaktadır. Öğretmenlerin angarya işlerin kendilerine etkilerine ilişkin belirtmiş olduğu ifadelerden bazıları aşağıdaki gibidir:

"*Bu durum çalışma motivasyonumuzu olumsuz etkiliyor. Rehberlik bölümünün hak ettiği değeri görmediğini gösteriyor ayrıca okul idarecilerimizle iletişim problemi yaşamamıza sebep oluyor."(* Ö1)

"*Olur olmaz zamanlarda istenen evraklar yüzünden kendimi bir devlet dairesindeki normal bir memur olarak görüyorum. Bu durum da öğrencilerime ayırmam gereken zamanımı boşa harcadığım hissini yaratıyor"(Ö3)*

"*Hep bir koşturmaca içerisinde oluyorum. Haftada iki kez nöbet tuttuğum dönemlerde fiziksel olarak inanılmaz etkileniyorum. Hafta sonu dahi toparlanamıyorum. Hafta sonunu iple çeken oğlum çoğu kez bu durumdan en çok etkilenen taraf oluyor"(Ö7)*

"*Geçerken uğrayan veliler on dakikalık aranın hepsini alması yetmezmiş gibi birde dersten zamanımı alıyor. Dinlenemediğim için performansım düşüyor. Zaten tüm veliler istedikleri zaman telefon ile bizlere ulaşabiliyor. Arayıp ya da mesaj ile uygun bir zaman belirlenebilir"(Ö10).*

"Öğrenciler ile geçirdiğim vakitler dışında da evde de saatlerimim alıyor ve hayatımın bir kısmını bunlara ayırmam gerekiyor. Ayrıca enerjimin de büyük bir kısmını alıyor. Öğretmenlik vicdan işi ama bunun da doğru yapılması gerekiyor. Gereğinden fazla verilen bu sorumluluklar angaryaya dönüşüyor, çoğu zaman zorlayıcı oluyor ve strese sebep oluyor"(Ö9).

"Eğitim-öğretim dönemi boyunca düzenlenen faaliyetler eğitim-öğretimin aksamasına sebep oluyor. Kimi zaman dersler uzun süre boş geçiyor. Daha sonra da geride kaldığımız için stres yaşıyoruz"(Ö6)

"Maalesef bizimki gibi birçok toplumda, öğretmenlere ''fedakarlık, özveri'' gibi süslü sözcüklerle kaldırabileceklerinden çok daha fazla iş yükleniyor. Toplum içerisinde gerek öğrenci gerekse öğrenci velisinden gereken saygıyı göremeyen öğretmenden bir de angaryalar karşısında fedakar davranması bekleniyor. Durum böyle olunca da öğretmenlerin birçoğu - ben de dahil- mesleklerini mutsuz bir şekilde icra ediyor"(Ö8)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Katılımcılar tarafından tanımlanan angaryalar; evrak işleri, nöbet, etkinlik, veli görüşmeleri, öğrenci koçluğu, toplantılardır. Katılımcılar bu angaryalar hakkında genelde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler ise sırasıyla stres, motivasyon, iş doyumsuzluğu, hayal kırıklığı, yorgunluk, değersizlik hissi, ve performans düşüklüğü olarak belirtilmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar bizlere öğretmenlerin angarya yüklerinin neler olduğunu ve bu angaryaların öğretmenler üzerindeki yansımalarını göstermiştir. Angaryalar, öğretmenlerin görev tanımlarının tam olarak belirlenmemesi sonucu ortaya çıktığı, branşa göre farklılıklar gösterdiği ve yöneticiler tarafından öğretmenlere dayatıldığı sonucuna varılmıştır. Angaryalar öğretmenlerin performanslarını olumsuz etkilediği ve motivasyonlarında azalma olduğu katılımcılar tarafından en çok vurgulanan konular olmuştur. Ayrıca stres konusu ise katılımcılar tarafından vurgulanan diğer bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırmanın bulguları **Courtney'in (**2018) belirlemeleri ile uygunluk göstermektedir.

Bu araştırmanın katılımcılarının demografik özellikleri incelendiğinde, katılımcıların yaşlarının 30-40 yıl, kıdemlerinin ise 6-14 yıl arasında değiştiği görülmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın yaşı 30'un altında ve 40'ın üzerindeki öğretmenlerle yapılması önerilmektedir. Diğer bir deyişle, benzer bir çalışmada yeni veya kıdemi az ve kıdemi 15 yılın üzerinde olan öğretmenlerle de yapılması önerilmektedir. Böylece öğretmenlerin angarya iş algısının ve angarya iş yüküne yönelik düşüncelerinin yaşa ve kıdeme göre farklılık gösterip göstermediği belirlenebilir. Bu bağlamda, araştırma daha fazla katılımcı ile daha geniş veya derinlemesine çalışmalar tekrarlanabilir.

Küresel ve yerel değişimlerden en çok etkilenen meslek gruplarından biri de öğretmenlik mesleğidir. Özellikle teknolojinin gelişmesi ve değişmesi ve beraberinde getirdiği yeni bilginin artması, öğretmenlerin kendini sürekli güncellemesini gerektirmektedir. Dolayısı ile öğretmenlik mesleği dinamik bir yapıya sahiptir. Öğretmenin, meslek diploması veya sertifikası aldıktan sonra mesleğini hiçbir gelişime açık olmadan devam ettirmesi düşünülemez. Bu bağlamda, öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının angarya algısına dönüşmeden sürekli güncellenmesi önemli bir gerekliliktir.

Sonuç olarak, öğretmenlerin görev tanımlarının değişen küresel koşullara uygun olarak güncellenmesi önerilmektedir. Ayrıca öğretmenlerin gerek hizmet öncesinde, gerek hizmet içinde, mesleğin dinamik yapısını içselleştirmeleri ve kendilerini sürekli geliştiren bireyler olması gerektiği inancını yerleştirecek eğitimlerin verilmesi önerilmektedir. Sözü edilen bu anlayışı öğretmen adaylarında yerleştirebilmek için, öğretmen yetiştirme programlarına bu yönde dersler konulabilir. Mevcut öğretmenler için de kendilerini sürekli güncelleyebilecekleri hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.

Kaynakça

Baysal, A. (1996). *Lise ve Dengi Okul Öğretmenlerinde Meslekte Tükenmişliğe Etki eden Faktörler.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Courtney, K. (2018). Teachers and workload. Retrieved from: https://www.teachers.org.uk/news-events/conference-2018/workload-survey

Curtis, I. (2018). The state of technology in education report. Retrieved from: https://resourced.prometheanworld.com/state-of-technology-report/

Geylan, T. (2018). Türk Eğitim-Sen`den eylem kararı. Retrieved from: https://www.turkegitimsen.org.tr/icerik_goster.php?Id=12240

Resmi Gazete (2014). Millî Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliği. Retrieved from: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140726-4.htm

Resmi Gazete (1973). Milli eğitim temel kanunu. Retrieved from: 30 Mart 2019, http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf

Varış, F. (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.

Yıldırım, A., & Şimşek, H., (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.